

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu tarafından, Anayasa'nın 98 ve TBMM Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Murat EMİR
Ankara Milletvekili

Suriye'de 2011 yılının Mart ayının ortalarında başlayan çatışma ortamı, birkaç ay sonra 5'inci yılını dolduracak. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin bu yılın Temmuz ayında açıkladığı verilere göre, Suriye'den başka ülkelere göç eden Suriyeli sayısı 4 milyon 13 bini buldu; en az 7,6 milyon kişi de Suriye içinde yerlerinden edilmiş durumda. 'Sıfır sorun' politikası ile çıkılan yolda, neredeyse tüm komşu ülkelerle kavgalı, düşman konumuna gelinmiştir.

Hatırlanacağı üzere, 22 Haziran 2012 tarihinde, Suriye tarafından ihtarsız olarak, Türk Hava Kuvvetlerine ait RF-4E Phantom keşif uçağı düşürülmüş; Hatay'ın güneyinde, Suriye'nin Lazkiye kentinin 8 mil açığına düşen uçakta, Hava Pilot Teğmen Hasan Hüseyin Aksoy ve Hava Pilot Yüzbaşı Gökhan Ertan şehit olmuştu. Bu olayın ardından Suriye'ye yönelik angajman kurulları, "en ufak tacize misli ile kara, deniz ve havadan karşılık verileceği" şeklinde değiştirilmişti. Çatışmaların yoğunlaştığı bir bölge haline dönuşen Türkiye-Suriye sınırına yönelik angajman kurullarının değışmesi iki ülke arasında her an yeni sorunların yaşanacağı ihtimalini gündeme getirmişti. Ancak angajman kurullarının değışmesinin üzerinden geçen yaklaşık 3.5 yılda, Türk Hava Kuvvetleri'nin, Suriye'ye ait askeri bir helikopteri 16 Eylül 2013 tarihinde düşürmesinin dışında ciddi başka bir olay yaşanmamıştı. Türkiye'nin bu tavrı genel olarak "dikkatli davrandığı" yönünde değerlendirilirken, 24 Kasım 2015 tarihinde bir Rus savaş uçağı Türk Hava Kuvvetlerine ait savaş uçakları tarafından "angajman kurullarını ihlal ettiği" için düşürüldü. Rusya'nın bu yılın Ekim ayının ilk günlerinden itibaren Suriye'deki askeri varlığını güçlendirerek, Esad rejimine muhalifleri havadan bombalamasından kısa bir süre sonra yaşanan bu olay, Suriye sürecini çok farklı bir evreye taşımış; Ülkemizin, dış politikada bugüne kadar karşı karşıya kaldığı en önemli krizlerden birine neden olmuştur. Özellikle ekonomik ve stratejik ilişkiler açısından kritik öneme sahip Türkiye-Rusya ilişkilerini adeta dinamitleyen bu gelişme konusunda, Türkiye ve Rusya kamuoyu başta üzere dünya kamuoyunun yanıtlarını merakla beklediğı birçok soru ortaya çıkmış, gelişmelerin nerelere varacağı belirsiz bir hal almıştır.

Yukarıdaki bilgilere bağılı olarak;

1-) Ülkemizin Suriye sınırı hava sahası, angajman kurullarının değıştiğı 22 Haziran 2012 tarihinden Rus uçağının düşürüldüğü 24 Kasım 2015 tarihine kadar geçen sürede, yabancı askeri uçaklar tarafından ihlal edilmiş midir? Edilmişse kaç kez olmuş ve ihlal eden uçakların hangi ülkeye ait olduklarına ilişkin bilgi mevcut mudur?

2-) Rus uçağının düşürülmesinin ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Rus uçağı olduğunu bilseydik farklı davranırdık" açıklamasına karşı Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'den, Rusya'nın Suriye'deki askeri uçuşlarından Ülkemizin de içinde yer aldığı ABD öncülüğündeki koalisyon güçlerinin haberdar edildiğini söyleyerek, "Bilmemeleri mümkün değil. Bizim uçakların nerelerde faaliyet gösterdiğini ABD öncülüğündeki koalisyonla paylaşıyoruz. Türkiye de bu koalisyonun üyesi noktasından hareket ettik. Dolayısıyla bilmemeleri mümkün değil. Dost kabul ettiğimiz bir ülkenin ihaneti" şeklinde açıklama gelmiştir. Karşılıklı açıklamalar dikkate alındığında Türk Hava Kuvvetleri yetkilileri, düşürülen Rus savaş uçağının o günkü uçuşunun koordinatlarından haberdar mıydı, değil miydi? Haberdar ise uçağın düşürülmesi önceden alınmış bir karara mı

1834

dayanıyordu? Haberdar değilse, ABD tarafının da yalanlamadığı Putin'in "Bizim uçakların nerelerde faaliyet gösterdiğini ABD öncülüğündeki koalisyonla paylaşıyoruz" sözlerinden bilginin mevcut olduğu ABD'den, Türk yetkililere gerekli bilgi verilmemiş midir? Verilmemişse nedeni nedir?

3-) Ülkemizin güvenliğinin en üst düzeyde ele alındığı Milli Güvenlik Kurulu toplantılarının sonuncusu 21 Ekim 2015 tarihinde yapılmış ve sonrasında açıklanan bildiride, "Suriye'de yaşanan ve uluslararası niteliği gün geçtikçe artan gelişmeler etrafıca değerlendirilmiş, güney sınırlarımıza yakın bölgelerde yaşanan hareketlilik, yapılan hava sahası ihlalleri de dahil olmak üzere, ele alınmış ve sınır güvenlik tedbirleri gözden geçirilmiştir" denilmiştir. Ekim ayının başlarında Suriye'deki askeri varlığını güçlendirerek kritik bir hamle yapan Rusya'nın, hava sahamıza yönelik olası bir ihlali ve verilecek karşılık, söz konusu Milli Güvenlik Kurulu toplantısında özel olarak gündeme gelmiş midir?

4-) Son birkaç günde ulusal ve uluslararası basın organlarına yansıyan bilgilere göre, Rus uçağının 24 Kasım 2015 tarihinde düşürülmesinin ardından Türk Hava Kuvvetlerine bağlı uçaklar, Suriye'deki hava operasyonlarına katılmamaktadır. Bu karar hangi gerekçe ile alınmıştır ve ne kadar süreyle uygulanacaktır?